

ZBIRANJE VICEV NA TEMO KORONAVIRUSA

Gregor Ilaš, Adela Pukl in Miha Špiček

222

Leto 2020 je zaznamoval nov virus, imenovan koronavirus. Dvanajstega marca 2020 je bila razglašena epidemija nalezljive bolezni COVID-19 na območju Republike Slovenije. Med epidemijo smo se vsi znašli v novi situaciji, z različnimi omejitvami in pred različnimi izzivi. Tudi v Slovenskem etnografskem muzeju se je naše delo čez noč spremenilo. Kot družbeno odgovorna ustanova smo se vprašali, kako se odzvati in predvsem, kako v dani situaciji pomagati ljudem. Vsi oddelki so stopili skupaj in ponudili vsebine na daljavo. Na spletni strani smo odprli nov meni *sem od doma*, na katerem smo izpostavili vse digitalnemu svetu primerne muzejske vsebine. Poleg že obstoječih, kot so zelo bogate spletne zbirke in filmsko gradivo, smo pisali zgodbe muzejskih predmetov, zbirati smo začeli koronske zgodbe in koronske vice, saj smo bili obdani s številnimi vici, ki so krožili po različnih elektronskih poteh. Vici so se nam zdeli izjemen vir in medij za razkrivanje doživljanja vsakdanjega življenja, še bolj pa v izrednih življenjskih razmerah, ki so se nam zgodile. Njihov dnevni izbor smo začeli objavljati na naši spletni strani.¹

Prenos vicev po družbenih medijih (posnetek zaslona)

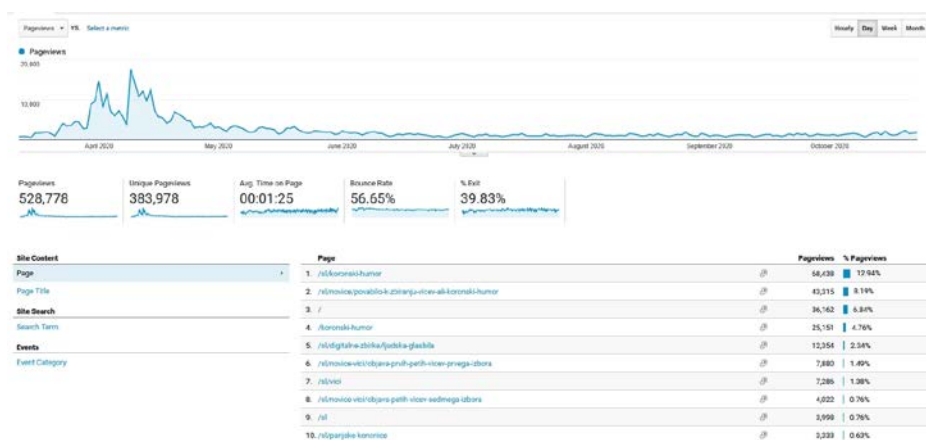
¹ <<https://www.etno-muzej.si/sl/novice/povabilo-k-zbiranju-vicev-ali-koronski-humor>> [24. 9. 2020].

Običajno ustno prenašanje vicev so tudi zaradi prepovedi druženja nadomestili sodobni načini komuniciranja: elektronska sporočila, družbena omrežja, sms-i itd. V Sloveniji vici krožijo v različnih jezikih (slovenščini, srbsčini, hrvaščini, bosanščini, nemščini, angleščini ...). Izbrane smo objavljali v jeziku, v katerem smo jih prejeli (s slovenskim prevodom) in jih namenoma nismo lektorirali, da se ne bi izgubila njihova pristnost. Večina vicev se je nanašala na aktualne teme, kot so karantena in samoizolacija, z njima povezani odnosi med spoloma, prepoved gibanja med občinami, delo od doma, šolanje na daljavo. Presenetljivo malo jih je bilo o policajih ali blondinkah, izostal ni niti hvaležni Chuck Norris, zbrali pa smo tudi nekaj političnih in črnega humorja.

Prvo objavo izbora petih vicev smo pripravili 23. 3. 2020 in nato dnevno (ob delavnikih) objavljali izbor vse do 15. 5., ko je začel veljati odlok o preklicu epidemije nalezljive bolezni COVID-19². Nato smo mesec dni objavljali tedenski izbor, ko je število vicev zaradi vračanja v normalno življenje začelo upadati. Njihovo število se je ponovno povečalo z začetkom šolskega leta, ko smo nadaljevali s tedenskim objavljanjem izbora.

223

Med epidemijo in po njej smo v muzej prejeli več kot tisoč vicev. Sprejemamo in dokumentiramo vse šale. Najprej smo oblikovali uredniški odbor, katerega naloga je bil izbor vicev, ki smo jih delili z obiskovalci naše spletne strani. Čas epidemije ali pa čas soočanja s tako invazivnim virusom je pred uredniški odbor postavljala kar nekaj dilem. Ali objaviti vse vice (seksistične, nacionalistične, politične, črni humor)? Mejo med neokusno in še sprejemljivo šalo je težko določiti, prav tako, kot je težko reči, kaj je smešno in kaj ni. Vic, ki je smešen sto ljudem, lahko prizadene čustva nekaj posameznikov. Zato je bil tu filter uredniškega odbora, ki je spontano izbiral neko aritmetično sredino okusov in sprejemljivosti.

Statistika obiska spletne strani od 12. marca do 23. septembra 2020 kaže, da so bile najbolj gledane podstrani povezane s koronahumorjem (posnetek zaslona)

² Odlok se uporablja do 31. 5. 2020.

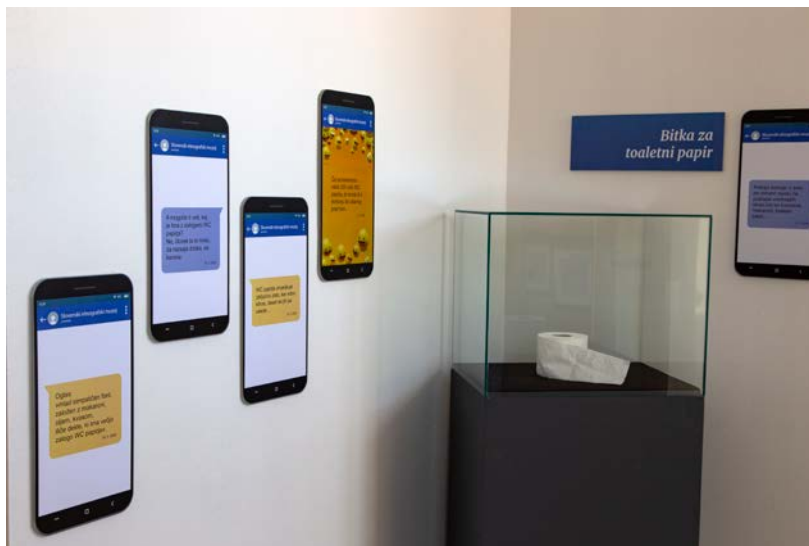

Zapis uporabnice Tamare Langus na Twitterju (posnetek zaslona)

V času epidemije se je močno povečal obisk naše spletne strani in družbenih omrežij ... Lahko rečemo, da so najbolj gledane na naši spletni strani ravno strani, povezane s koronahumorjem. Tudi na Twitterju in Facebooku smo dobili veliko pozitivnih odzivov uporabnikov. Predvsem v smislu, da ljudem vici pomagajo preživeti dan, da komaj čakajo, da lahko preberejo nov izbor. Med odzivi je bilo tudi nekaj negativnih, v smislu, da virus ni tema, o kateri se je primerno šaliti.

Naš projekt je že takoj na začetku naletel na velik odziv v medijih. Na muzejskem Facebook profilu smo objavili vabilo za zbiranje vicev na temo koronavirusa in ko je novico objavila Slovenska tiskovna agencija, so jo povzeli številni mediji in sledili so številni intervjuji. Pojavili smo se v osrednjih informativnih oddajah na Pop TV in TV Slovenija ter Radiu televizija Srbija, izjavo pa so posneli še za oddaji Tednik in Izodrom (TV Slovenija) ter Al Jazeera Balkans. O našem projektu so poročali še v številnih tiskanih in spletnih medijih. S tem se je projekt začel razvijati in šale so začele prihajati na elektronski naslov, ki smo ga odprli posebej v ta namen. Ko se je javno življenje v Sloveniji začelo maja počasi odpirati in smo tudi muzej ponovno odprli za javnost, so nas obiskovalci začeli spraševati, kje si lahko ogledajo zbrane vice. Zato smo se odločili, da odpremo posebno priložnostno razstavo z majhnim izborom šal na šest glavnih tem, ki so se v vicih najpogosteje pojavljale, in smo jih predstavili tudi s simbolnimi predmeti. Na razstavi smo predstavili naslednje teme: kvas, toaletni papir, šolanje in delo na daljavo, omejitev gibanja med občinami, praznike in zaščitno opremo.

Na poletno muzejsko noč smo odprli razstavo *Koronski humor: Vici v času epidemije COVID-19*, na kateri smo predstavili izbor vicev, ki smo jih zbrali v času razglašene

Razstava *Koronski humor: Vici v času epidemije COVID-19*, ki je bila na ogled v SEM (foto: Blaž Verbič, 2020)

epidemije, torej med 12. marcem in 31. majem 2020. Razstava je bila na ogled od 20. junija do 6. septembra 2020.

Obiskovalcem muzejske ploščadi pa smo namenili izbor vicev, ki smo jih napisali na panoje pred vhodom v muzej. Odzivi mimoidočih so bili pozitivni, ljudje so se ustavljali in z zanimanjem ter nasmehi na obrazih prebirali izbrane primerke.

Z našim projektom sodelujemo tudi v evropskem projektu *Covid makes history*, ki ga organizira Hiša evropske zgodovine³. Zbirali so »koronske« projekte iz muzejev iz celotne Evrope in jih objavljali na svoji spletni strani⁴. Povabljeni pa smo bili tudi k sodelovanju pri podobnem projektu, ki ga je vodil Turizem Ljubljana. Pet ljubljanskih kulturnih ustanov je pripravilo spletno razstavo na digitalni platformi Kunstmatrix⁵, na kateri smo predstavili, kako smo se vsaka na svoj način lotile dokumentiranja »koronskega« časa.

Zbiranje in deljenje vicev koronahumorja je prepoznaven projekt Slovenskega etnografskega muzeja, zato bomo z zbiranjem nadaljevali.

³ Muzej o zgodovini evropske celine s sedežem v parku Leopold v Bruslju.

⁴ <<https://historia-europa.ep.eu/sl/covid-makes-history>> [6. 11. 2020].

⁵ <<https://artspaces.kunstmatrix.com/en/exhibition/1670737/koronakultura-coronaculture>> [6. 11. 2020].

Zapisovanje vicev na panoje pred muzejem (foto: Blaž Verbič, 2020)